

Een beter inzicht in de aard van het cueing-effect De winnende bijdrage aan GOC2000 in de categorie onderzoek

A. Bruining, M.M. Verheggen, L.W.T. Schuwirth
Universiteit Maastricht

De discussie over de verschillen tussen multiple-choice vragen (MCV's) en open vragen (OV's) wordt al geruime tijd gevoerd. Vaak worden MCV's als inferieur beschouwd, doordat er sprake zou zijn van het cueing-effect. Dit effect houdt in dat het herkennen van het juiste antwoord uit de alternatieven voldoende is om de vraag correct te beantwoorden. Studies over dit onderwerp gebruiken vaak een parallel-test-benadering, waarbij er verschillen gevonden worden tussen de gemiddelde scores (meestal in het voordeel van de MCV's), maar ook hoge intertestcorrelaties. Dit geeft echter geen antwoord op de vraag of MCV's fundamenteel andere denkprocessen vereisen dan OV's. Het kan namelijk ook zijn dat beide hetzelfde denkproces vereisen, maar dat dit door bijkomende hints van MCV's makkelijker in gang gezet wordt. Deze studie is daarom opgezet om te kijken of door cueing fundamenteel andere denkprocessen aangesproken worden of niet. Een hardopdenk-protocol methodologie is gebruikt om de denkstappen van de geëxamineerde te kunnen volgen bij het geven van antwoorden op de MCV's en de OV's. Een toets met OV's en MCV's is voorgelegd aan vijf medische studenten en vijf huisartsen. De proefpersonen werd gevraagd om hardop te denken, wanneer zij de vragen beantwoordden. Dit werd opgenomen en later uitgetypt voor verdere analyse. Vervolgens zijn op basis van de literatuur indicatoren gedefinieerd waarop de transcripten werden geanalyseerd.

De eerste indicator betrof forward en backward reasoning. In het eerste geval wordt vanuit de informatie uit de stam van de vraag en aanwezige kennis geredeneerd naar mogelijke antwoorden. In het tweede geval wordt vanuit een mogelijk antwoord teruggeredeneerd om te verifiëren of dit klopt met de gegevens in de stam. Een tweede indicator betrof de generatie en eliminatie van alternatieven. De derde indicator betrof de hoeveelheid directe cues (opmerkingen die aangeven dat bepaalde zinsdelen in de vraagstelling als cues herkend worden, bijvoorbeeld: 'Ooh, dat wordt er bedoeld'). Verschillen zijn getest met een Wilcoxon-test. De hoeveelheid forward en backward reasoning gaf geen significant verschil te zien tussen de MCV's en de OV's. De generatie van alternatieven was significant hoger bij de OV's dan bij MCV's, bij de eliminatie van alternatieven echter, was dit andersom. Directe cues werden meer gevonden bij MCV's dan bij OV's. De resultaten tot zover suggereren daarom dat open vragen en multiple-choicevragen geen fundamenteel andere denkprocessen teweegbrengen. Deze resultaten kunnen ook een goede verklaring zijn voor de bevindingen in de literatuur over cueing. Cues en de hulp van alternatieven in MCV's kunnen verklaren waarom MCV's in het algemeen tot hogere scores leiden. Als er echter geen fundamentele verschillen zijn in denkprocessen, verklaart dit ook de vaak gevonden hoge intertestcorrelaties tussen testen met open en gesloten vragen.